

Володимир Святославович.
Гравюра І.І. Матюшина з малюнка Ф.Г. Солнцева, 1889

СВЯТИЙ РІВНОАПОСТОЛЬНИЙ КНЯЗЬ ВОЛОДИМИР

Лабораторія духовно-моральних цінностей кафедри філософії освіти Дніпропетровського обласного інституту післядипломної освіти підготувала для 5, 6, 8 класів збірник планів-конспектів уроків за матеріалами вчителів нашого краю «Біблійні історії та християнська етика».

ного життя. Тільки після хрещення людина стає християнином.
Вправа «Швейцарський сир»
Учні працюють по варіантах. Із роздрукованого тексту потрібно взяти:

І варіант: слова і словосполучення, які характеризують особливості хрещення Русі.

Наприкінці X століття Київська Русь перебувала на межі великих змін, які мали б остаточно ввести її до кола християнської цивілізації. За переказами, князь Київський Володимир відправив послів у різні країни. Проте лише ті, які відвідали Візантію, вразили його своїми почуттями від споглядання візантійського богослужіння. «Не знали ми, – розповіли вони, – де були: на Небі чи на землі...». І князь прийняв вікопомне рішення...

Відбулося хрещення у часи послаблення Візантійської імперії. У другій половині (80-х рр.) X ст. вибухнуло антиурядове повстання на сході імперії. Небезпека змусила імператора Візантії звернутися до Київського князя з проханням про військову допомогу. Князь продиктував умови, на яких зобов'язувався допомогти імператору, за це той мав віддати за Володимира свою сестру Анну та сприяти хрещенню Русі. Імператор спочатку відмовив і тільки після захоплення Володимиром візантійської колонії Херсонес (Корсунь) в Криму уклав угоду з руським князем.

Після офіційного хрещення жителів столиці у 988 р. хрис-

тианство сприяло розвитку духовної культури держави. Володимир закладав школи, будовав церкви в Києві, а згодом і в інших містах. Учителями були священники, які знали церковнослов'янську мову. Створена болгарськими просвітителями Кирилом і Мефодієм приблизно за сто років до прийняття на Русі християнства, вона стала літературною мовою. Відкривались книгописні майстерні. Поширилася слов'янська писемність і книжність.

Під впливом християнства на Русі розвиваються живопис, кам'яна архітектура, музичне мистецтво, розширюються і зміцнюються культурні зв'язки з Візантією,

в) «Хрещення киян». Підготовчий ескіз до фрески В.М. Васнецова. Володимирський собор у Києві.

а) ? б) ? в) ?

Поміркуйте на тему, чому події життя князя Володимира пам'ятають та увічнюють нащадки.

Вправа «Занурення у проблему»

Після хрещення Русі розпочинається християнська історія нашої землі. Основи християнської релігії та моралі стають дороговказом для наших пращурів.

Поясніть, як ви розумієте слово «дороговказ»? А що сьогодні для вас є «дороговказом»?

Вправа «Поетична скарбниця»

Вірш Сергія Рачинця

Ім'я твоє – християнин

Ім'я твоє – християнин
Чи мало це? А чи багато?..
Ти достеменно мусиш знати,
Сягнувши істини глибин,
Якою буде течія
Життя нестримного твого?
Ще ждуть тебе круті пороги,
Гірка наруга над ім'ям.
Презирство многих – так було! –
Уже не раз на цьому світі.
Християнин – то значить світла
Твоя душа, як джерело.
То значить, є в тобі ота
Свята любов, що не вмирає,
На ранах кров'ю розквітає
У розп'ятого Христа.
То ж не марнуй дарма хвилинь,
Вклоняйся Богу, не Ваалу.
І знай, що важши ти немало:
Ім'я твоє – християнин.

Вправа «Висновки з художнього образу»

Розфарбуйте малюнок, на якому зображено Великого князя Володимира та вкажіть (письмово) не менше семи моральних чеснот цієї людини

Рефлексія

1. Пригадайте з минулого уроку, що означає термін «рівноапостольний».

2. Чому князь Володимир дістав ім'я рівноапостольного?

3. Якої істини шукав князь Володимир?

4. Як змінився характер князя після хрещення?

5. «Володимир - Красне Сонечко» биліне ім'я князя. Як ви вважаєте, що воно означає?

6. Про Соломона говорять: «Був мудрий, а в кінці – заблукав». Поясніть, чому про Володимира говорять: «Був невігласом, а в кінці мав спасіння»

III. ЗАВЕРШАЛЬНА ЧАСТИНА

1. Підсумок уроку й оцінювання учнів

Слово вчителя. Поява християнства відіграла велику роль в історії нашої країни, вплинула на розвиток її культури та державності, спричинила великі світоглядні зміни в людей – язичництво змінилось на християнство, релігію віри, надії та любові. Християнізація Русі мала великий вплив на архітектуру, сприяла виникненню: мистецтва фресок, іконопису, хорового співу тощо. Запровадження християнства дало поштовх розвитку історичної науки, літописання, освіти, права. Серця наших пращурів досить швидко відчули благословенність хрещення, значення мірил вічних правд: Божої волі та християнської моралі.

Безумовно, велике значення в історії мала постать хрестителя Русі – князя Володимира Великого.

Вірш Олексія Степановича

До святого Володимира

Похитнулися міри й виміри,
Скільки зверглося вір, богів, –
Тільки Він стоїть, Володимире,
Той, до кого ти нас привів.
У сліпучому склені атому,
В лютім подиху без кінця
Лиш виблискує на розп'ятому
Рубіновість Його вінця.
У нещадному сльві розпаду
Лиш чорнішою – тіль хреста.
Вірм, княже наш, в свого Господа.
В те, що з мертвих Він нам возста!

Вправа «Мікрофон»

На уроці я: Усвідомив... За-своїв... Запам'ятав... Відчув...

Диференційоване домашнє завдання:

1. Напишіть разом із батьками міні твір-роздум «Що дало нам хрещення Русі?»

2. Намалюйте улюблений сюжет про хрещення Русі.

Тема уроку: Святий рівноапостольний князь Володимир. Хрещення Русі.

Мета уроку. Освітня: розкриття змісту події хрещення Київської Русі у зв'язку з життєвим шляхом князя Володимира та його зверненням до християнства. **Розвивальна:** розвиток уміння аналізувати, робити висновки, узагальнення. **Виховна:** виховання в учнів прагнення бути добрими християнами.

Тип уроку: комбінований.

Біблійна основа. Ключовий вірш: «...покидав нас до участі в стадицині святих у світлі» (Колоссянам 1,12)

Очікувані результати:

Учні повинні знати і вміти: пояснити зміст поняття «Хрещення Русі»; описати головні передумови хрещення Русі, сприятливі історичні умови, психологічні складові слов'янської ментальності; розуміти значення для нащадків слов'ян доби Київської Русі прийняття християнства.

ХІД УРОКУ

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Привітання, створення певної атмосфери в класі.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Перевірка виконання домашнього завдання. Заслуховуємо повідомлення про храми Дніпропетровщини на честь Святої рівноапостольної княгині Ольги, а також про історичні, духовні пам'ятники, присвячені їй.

2. Актуалізація опорних знань. Як ви вважаєте чи мріяла про християнське майбутнє Русі княгиня Ольга? Поясніть свою думку.

3. Мотивація навчання.

Слово вчителя. Великий князь Володимир Святославович, онук великої княгині Ольги, прийшовши до влади, зміцнив культ язичницьких богів. Але згодом він переконався, що для зміцнення держави, підвищення престижу та визнання її європейською спільнотою, більшість країн якої вже прийняли християнство, потрібна нова віра і вирішив прийняти християнство й охрестити свій народ.

Слід відзначити, що князь Володимир спочатку хрестився сам, і ця подія докорінно змінила його життя. Про Володимирове хрещення і хрещення Київської Русі ми й дізнаємось сьогодні на уроці.

4. Оголошення теми та мети уроку. Святий рівноапостольний князь Володимир. Хрещення Русі (запис теми у зошиті).

5. Процес засвоєння та усвідомлення нових знань.

Вправа «Словникова робота».

На дошці записані слова: «Київська Русь» – так у давнину називалася країна, яка розташовувалася певною мірою на землях сучасної України зі столицею в Києві, «християнин» – людина, яка сповідує християнську віру (походить від імені Христос); «хрещення» – таїнство Церкви, яке відкриває людині шлях духов-

а)

тианство стає державною релігією Київської Русі.

Християнізація Русі відбувалася поступово: спочатку нову релігію прийняли великі міста – центри князівств, пізніше – провінція. Не всюди цей процес відбувався мирно. Головний опір чинили служители язичницького культу – волхви, які мали значний вплив на свої громади у Новгороді, Суздалі, Білозер'ї, Вятці і підбурювали населення до відкритих виступів проти християнських священників. Подекуди до XIV століття сільське населення залишалось язичниками.

II варіант: слова і словосполучення, які описують позитивні наслідки прийняття християнства.

Для унормування церковного життя у державі Володимир видав Устав, призначивши десятину (одну десятю доходів) на утримання Церкви та визначив права духовенства. Християнство, проповідуючи милосердя і любов – основи цивілізованого і мирного життя, об'єднало велику державу і позитивно вплинуло на суспільну мораль.

б)

Болгарією, країнами Західної Європи. Запроваджується церковний візантійський календар, вшанування святих та ікон.

Утворились зв'язки держави з християнізованими спільнотами, і це слід вважати одним із найпозитивніших наслідків хрещення Київської Русі. Незабаром східнослов'янська держава стала однією з найцивілізованіших у Європі.

Хрестившись, князь Володимир сам дуже змінився. Безчестя замінилось на благочестя, і в серці князя замість злих пристрастей оселилися Христові заповіді. Чесноти князя Володимира здобули йому всенародну любов. Люди лагідно прозвали його ще за життя «Володимир – Красне Сонечко». І зараз, через тисячу років, які минули по його смерті стоїть у столиці України пам'ятник князю Володимиру від вдячних його нащадків.

Слово вчителя. Було б помилкою вважати, що до 988 р. на Русі не розвивалися науки й мистецтва, проте потужний розквіт культури прийшов саме на часи, коли утвердилось християнство. У монастирях були зібрані основні сили вчених, письменників, художників, архітекторів. Судовий монастирський статут, який було введено на Русі у другій половині XI ст., зобов'язував ченців започатковувати бібліотеки, школи, іконописні майстерні, лікарні тощо.

Вправа «Роздуми щодо витворів мистецтва»

На репродукціях ви бачите:

а) «Хрещення Володимира». Фреска В.М. Васнецова, Володимирський собор у Києві;

б) «Купель у Корсуні» (Херсонес) – місце хрещення Володимира. Споруда 1997 р.

в)

Як ви можете пояснити останні два рядка з цього вірша?

6. Закріплення вивченого матеріалу.

Вправа «Тестові завдання»

1. Християнство стає державною релігією Київської Русі в: а) 988 р.; б) 1000 р.; в) 1012 р.

2. Князь, при якому відбулося хрещення Русі: а) Ігор; б) Ярослав; в) Володимир.

3. Християнізація Русі відбулася: а) за один день; б) за лічені дні; в) йшла поступово.

4. Літературною мовою на Русі стала: а) українська; б) церковнослов'янська; в) русинська.

5. Люди лагідно прозвали князя Володимира за життя: а) «Володимир - Красне Сонечко»; б) «Володимир - Добре Сонечко»; в) «Володимир - Яскраве Сонечко».

6. Християнин – це людина, яка: а) читає книжки про хрещення Русі; б) має намір хреститися; в) сповідує християнську віру, прийняла хрещення.